

I

Het telefoontje van de Spoedeisende Hulp

Laat op de avond, onze laatste avond samen, hadden we vol ontzag liggen kijken naar de Perseïden-meteoreenzwerm, die een wolk van stofdeeltjes omtoverde in kortstondige lichtstrepren. Elle en ik koesterden dit jaarlijks terugkerende zomer-spektakel van vallende sterren als een jubileumpje. En op het dakterras van ons oude huis vielen we in slaap, mijn prachtvrouw opgekruld met haar hoofd in het holletje dat ik maakte met mijn arm.

Was ik die ochtend maar thuisgebleven. Had ik toen ik naar Elle keek maar beseft dat ik niets belangrijkers te doen had dan haar beschermen tegen alle kwaad. Had ik maar. O, god.

Ik ben zo vaak getuige geweest van het had-ik-maarspeltje dat families van patiënten spelen. Na elf jaar als arts zag ik het protest en de onderhandelingen die op de ontkenning-fase volgen altijd al van mijlenver aankomen. Maar de realiteit is koud en hard en maar al te vaak onomkeerbaar. Ik was niet thuisgebleven, en Elle ook niet.

Ik was op mijn praktijk, waar ik een MRI-scan bekeek van iets waarvan ik vermoedde dat het een glioblastoom was. Ik zat erover te piekeren met hoeveel tijd ik het leven van mijn patiënt zou verlengen door het wegsnijden van deze snelgroeïende kwaadaardige hersentumor, toen de receptioniste me opriep. ‘Het ziekenhuis op drie. Ze zeggen dat het urgent is.’

‘Dank je, Tanya.’ Ik nam op terwijl ik naar de dwarsdoor-

snede van de hersenkwab bleef staren. ‘Met dokter Beaulieu,’ zei ik.

‘Matt, hallo, met Carl Archer.’ De SEH-arts schraapte zijn keel. ‘Je moet meteen komen.’

‘Piep Phil maar op, die heeft ziekenhuisdienst.’

‘Phil is er al. Ik wil dat jij komt. Het gaat om je vrouw.’ Carl klonk alsof iemand zijn keel dichtkneep. ‘Ze heeft een ongeluk gehad.’

Het was eerder zijn toon dan zijn woordkeus die de ernst van de situatie verraadde en een druk op mijn borst veroorzaakte, waardoor allerlei vragen in mijn keel bleven steken. Was Phil erbij omdat Elle hersenletsel had? Of was hij toevallig net op de Spoedeisende Hulp? Misschien stond hij bij Elle’s bed grapjes te maken om haar af te leiden van iets onschuldigs. Alsjeblieft, dacht ik, laat haar niet dood zijn.

‘Is alles goed met Elle?’ vroeg ik.

Opnieuw schraapte Carl zijn keel. ‘Het is ernstig. Kom snel. Ik zie je over een paar minuten.’ Ik hoorde de kiestoon.

Ik sprong van mijn stoel en stormde de wachtkamer in, langs een vrouw die naast haar aan de rolstoel gekluisterde zoon stond, en zei en passant tegen de receptioniste waar ik heen ging. In vliegende vaart rende ik de vier straten door naar het ziekenhuis, waar ik koud van het zweet bij de Spoedeisende Hulp aankwam. Ik duwde de dubbele klapdeuren open en stormde meteen door naar de traumaruimte. Daar stond mijn partner Phil Grey, naast de kar met reanimatieapparatuur. Alle laden stonden open. Phil droeg steriele handschoenen, een operatiejas en een operatiemasker. Naast de brancard stond een infuusstandaard waar een zestal zakken en pompjes aan hingen. Aan de ledematen van de patiënt waren talloze draadjes vastgemaakt. Niet Elle. Alsjeblieft, niet Elle. Het beademingsapparaat siste in en uit als een accordeon en blies zuurstof in de buis die uit het lichaam kwam. De verpleegster deed een stap opzij en ik zag Elle’s gezicht, wit als de lakens, en in haar blonde haar zat gestold bloed. Het enige levensteken was het uitslaande lijntje van de hartslagmonitor.

Haar lichaam lag er stijf en verwrongen bij, haar tenen samengeknepen en haar handen naar haar polsen gekruld: een krampachtige houding die wijst op zwaar traumatisch hersenletsel. Ik zakte door mijn knieën, ik wist dat haar hersens onherstelbaar beschadigd waren, wat haar dan ook overkomen mocht zijn.

Wat er hierna gebeurde weet ik niet meer precies. Misschien dat iemand me overeind hielp. Misschien krabbelde ik op eigen kracht weer op. Phil zei iets over Elle en van een ladder vallen, iets over een ernstige beroerte in de ambulance. Carl drentelde om me heen en zei iets over een hartstilstand en vijf op de Glasgow Comaschaal. Iets over maar vier of vijf minuten weg zijn. Iets over haar starende en verwijde pupillen. Iets over haar CT-scan. Iets over opereren.

Ik raakte Elle's koude, verwrongen hand aan. Alle ogen waren op mij gericht. Mensen hadden medelijden met me. Mensen met wie ik samenwerkte. Mensen die me niets konden schelen. Ik haalde een onderzoekslampje uit mijn zak en bekeek Elle's pupillen. Kom op, Elle, dacht ik. Reageer. Bewijs dat ik het mis heb. Laat zien dat iedereen ernaast zit.

Ik scheen met het lampje in de groene ogen van mijn vrouw, die helemaal niet groen waren maar zwart. Haar pupillen waren extreem verwijd en stonden bol.

Ik onderzocht haar reflexen en vond alleen maar meer bewijs dat het ongeluk Elle's hersenen had verwoest.

Phils ogen ontmoetten de mijne. Die van hem stonden vol tranen. 'Ik zal je de CT-scan laten zien. Ik heb net de schedeldruk gemeten. Die is hoog. We geven steroïden en mannitol. Ik wil haar meteen mee naar beneden nemen. Ik zal alles doen wat ik kan. D'Amato zal me assisteren, hij is al bezig met de preoperatieve desinfectie. De operatiekamer is helemaal klaar voor haar.'

Een fractie van een seconde overwoog ik om ook te assisteren, maar ik kwam meteen bij zinnen. Ik was net zomin in staat om eigenhandig in haar schedel te snijden als toe te kij-

ken terwijl een ander dat deed, of op stel en sprong in een superheld te veranderen.

Phil hield de CT-scan omhoog, waarop te zien was dat de bloedingen haar hersenweefsel samendrukten. Ik zocht steun tegen de muur. Dit kon niet waar zijn.

Nog geen twaalf uur eerder hadden Elle en ik liggen vrijen op het dakterras van ons huis. Ik lag daar vast nog te slapen en had een nachtmerrie, omdat ik bang was dat Elle tegen de gammele reling aan lag. Ik moest mezelf dwingen om wakker te worden. Terwijl ik om me heen keek – de structuur van de muren van de Spoedeisende Hulp in me opnam, de rimpels in Phils gezicht terwijl zijn logische verstand zijn chirurgische stappenplan voorbereidde en het smeervet op de wielen van de brancard – koos ik ervoor de werkelijkheid te verwerpen en te geloven in een levendige nachtmerrie. Mijn machteloze ontkenning weerkaatste als tromgeroffel. Ik liep terug naar de traumaruimte en zag de verpleegster, die ik inmiddels herkende, opkijken van een van Elle's slangetjes die ze net had gecontroleerd.

Nee. Dit was echt. En mijn echtgenote, het meisje op wie ik sinds mijn zeventiende verliefd was, de vrouw die zelfs al lang daarvoor mijn beste vriendin was, was gevallen en had een opengebarsten schedel. Zelfs de beste neurochirurg die ik kende, mijn vriend en partner, zou niet in staat zijn om de schade te herstellen.

Een minuut lang stond ik aan de grond genageld en bedacht dat Elle koste wat het kost zou willen voorkomen dat zij net zo'n slopend sterfbed als haar moeder zou moeten doormaken. Phil duwde me een clipboard met een toestemmingsformulier onder de neus. 'Tekenen even, zodat ik haar mee kan nemen naar de operatiekamer. Jou hoeft ik dat niet uit te leggen.'

'Het is beter als we haar laten gaan.' Ik draaide me om en rende naar de wc, waar ik mijn lunch eruit kotste. Ik had het gevoel dat alles wat ik ooit had gegeten mee naar buiten kwam daar in dat ellendige ziekenhuistoilet. Vergis je niet, een mens kan binnenstebuiten gekeerd worden.

Phil kwam binnen en zag dat ik aan het overgeven was. ‘Matt, ze moet onmiddellijk mee naar beneden. Nu meteen. We kunnen ons geen onzin veroorloven. Hoor eens, hoe verschrikkelijk het ook klinkt, jij weet net zo goed als ik dat ze het waarschijnlijk niet haalt, maar als we het niet op zijn minst proberen, zul je het jezelf nooit vergeven.’ En weer duwde hij me het clipboard onder de neus.

Wat had ik Elle op mijn trouwdag beloofd? Dat ik haar zou liefhebben en eerbiedigen. Ik moest haar wensen respecteren. Ze wilde dit niet. Ik wist wat haar kansen waren, wat de consequenties zouden zijn.

Ik greep het clipboard toch en tekende voor toestemming.

Hij verdween door de deur, mij achterlatend, terwijl ik de spijt voelde over alle keren dat ik Elle had verraden. Het was egoïstisch om te willen dat ze bleef leven, ik wist donders goed hoe ze zou moeten lijden en dat haar hersenen zo’n neurologische klap nooit meer helemaal te boven konden komen. Dat was de pest van neurochirurg zijn: ik wist precies wat de prognose was. Ik kon me niet door valse hoop laten sussen. Niets en niemand kon Elle nog redden. Maar ik had haar nodig. Ik wilde dat Phil een wonder zou verrichten, het onmogelijke zou bewerkstelligen.

Ik waste mijn gezicht onder de kraan en liep terug naar de traumaruimte. De verpleegster installeerde het verrijdbare zuurstofapparaat, zodat Elle naar de operatiekamer kon. ‘Mag ik alsjeblieft even met haar alleen zijn?’ vroeg ik.

De verpleegster deed een stap opzij en raakte mijn elleboog aan, zoals de gastheer van een uitvaartcentrum dat bij de rouwenden doet. ‘Ze moet naar de operatiekamer.’

Ik legde mijn hand op die van Elle. Dat klote-infuus zat in de weg. Ik boog voorover en kustte haar wang. Ik kon haar niet op haar mond kussen, omdat de beademingsbuis er als een slurf uitstak. ‘Ik hou van je, Piep. Ik heb je altijd liefgehad. Ik kan niet zonder jou in deze wereld, snap je dat? Kom alsjeblieft bij me terug. Alsjeblieft.’

Er kwamen ziekenbroeders, een beademingstechnicus en

twee verpleegsters binnen. Ze haalden de brancardwielen van de rem en reden Elle, samen met de sleep aan medische apparatuur die haar in leven hield, weg.

Ik bleef alleen bij de lift achter en begon te ijsberen. Ik moest de familie inlichten, haar vader en mijn moeder, maar ik had geen idee hoe. Ik haalde mijn mobieltje uit mijn zak en staarde naar het schermpje met het bericht dat er een voice-mail van Elle was. Ik hield de telefoon tegen mijn oor.

‘Hallo, met mij.’ Ze zuchtte zachtjes. ‘Zullen we vanavond samen iets leuks doen? Misschien een strandwandeling maken? Hé, ik weet dat we het al goedge maakt hebben, maar ik heb zo’n spijt van die ruzie van gisteren. Laten we vanavond rustig thuisblijven, praten, hand in hand zitten, en... ik hou zo ontzettend veel van je.’ Ze stopte even en toen ze verder sprak klonk het alsof ze glimlachte. ‘Bel me als je dit hoort, dan kunnen we iets afspreken, goed? Ik verheug me er nu al op! Dag schat.’

Mijn ademhaling stakte. Elle. Jezus. Het moest goed komen. Phil zou haar opensnijden en zien dat de schade minder erg was dan het op de CT-scan leek. Ik begon te mompelen. Elle was briljant. Als er iemand was die van hersenletsel kon herstellen was zij het wel. Ik zou haar helpen. Haar veerkracht was fantastisch. Misschien had ik me overal in vergist. Ik hield de telefoon weer tegen mijn oor en luisterde opnieuw naar haar stem, terwijl ik achter een stroom mensen aan naar de operatiekamer liep. Carl zag me aankomen en staarde me aan. Ik wilde de CT-scan nog een keer bekijken. Het was zo bizar. Alsjeblieft, zeg het. Zeg dat het minder erg is dan ik dacht.

‘I-ik heb niet helemaal gevolgd wat je daarnet zei. Ik geloof dat ik in shock ben. Wat was er precies aan de hand?’ vroeg ik.

Carl wreef over zijn voorhoofd. ‘Volgens het ambulancepersoneel hebben ze haar bij haar broer thuis opgehaald. Hij zit trouwens in de wachtkamer. Kennelijk is ze met haar hoofd op een steen terechtgekomen nadat ze een meter of drie van een ladder naar beneden was gevallen. In de ambulance kreeg ze een ernstige beroerte die waarschijnlijk zo’n tien minuten

heeft geduurd. Toen ze hier werd binnengebracht, kreeg ze een ademstilstand. Ze gaven haar zuurstof met een beademingsballon. We hadden er moeite mee de beademingsbuis aan te leggen en ze kreeg een hartstilstand, maar we wisten haar heel snel weer te reanimeren.'

'Hoe lang was ze hier al voordat je mij belde?'

'Twintig minuten. We waren druk bezig haar leven te redden,' zei hij.

Ik slikte en probeerde na te denken. Er klonk in zijn woorden geen sprankje hoop door, en de luchtspiegeling van mijn ontkenning begon op te trekken. 'Waar is haar CT-scan?'

'Die heeft Phil meegenomen.'

Natuurlijk. Hoe kon ik zo suf zijn. 'Ik moet Elle's broer spreken,' zei ik.

Ik wilde net naar de wachtkamer gaan toen de ziekenhuisdirecteur me met uitgestoken hand tegemoet kwam. 'Dokter Beaulieu. Ik hoor dat uw vrouw op het punt staat geopereerd te worden. Veel sterkte gewenst.' Hij aarzelde even en voegde er toen aan toe: 'Ik weet niet of u er al klaar voor bent, maar de pers heeft om een verklaring gevraagd.'

'De pers?'

'Het ongeluk kwam door via de politieradio,' zei Carl. 'Als Elle McClure wordt opgenomen in een ziekenhuis is dat nieuws. Ze is een plaatselijke grootheid. Maine is net een kleine stad. Ze kennen haar nog van de NASA.'

Het duurde even voor het allemaal tot me doordrong, maar toen realiseerde ik me dat Carl het over de spaceshuttle had. Elle was astrofysicus en tegenwoordig docent aan de universiteit. Maar vier jaar geleden was ze daadwerkelijk de ruimte in geweest, als deelnemer aan een ruimtevaartproject van de NASA dat wereldwijd de aandacht had getrokken.

Carl frummelde met zijn stethoscoop en knikte naar de directeur. 'Luister, wij mogen niks zeggen, de privacywetgeving staat dat niet toe, maar als jij er klaar voor bent...'

'Op dit moment niet. Het spijt me.' Ik wilde Elle's broer spreken. Ik stormde de wachtkamer in, een vierkante ruimte

van zes bij zes meter, met witte plastic bankjes en een plat beeldscherm aan de muur. Christopher stond met zijn rug naar me toe de inhoud van een snackmachine te bestuderen. Ik trok aan zijn schouder en hij draaide zich om.

‘Matt, eindelijk.’ Zijn ogen schoten heen en weer, van mij naar de klapdeuren van de operatiekamer. ‘Niemand wil me iets vertellen.’

‘Wat is er gebeurd?’ vroeg ik.

‘Is het goed met haar?’

‘Niet echt. Wat deed ze in godsnaam op een ladder?’

Zijn mond hing halfopen. ‘Elle kwam langs en Arianne en ik waren de ramen aan het lappen, en de baby had honger dus ging Arianne naar binnen om haar te voeden. Elle zei dat ze wel even een handje zou helpen en ze nam Ari’s plaats in op de ladder. Ik ging naar binnen om aan hetzelfde raam te werken, snap je, om ervoor te zorgen dat er geen strepen zouden achterblijven... en toen viel Elle flauw. Maar het komt wel weer goed met haar, toch?’

Flauwgevallen? Ergens in mijn achterhoofd parkeerde ik dat woord. Ik probeerde mijn stem in bedwang te houden en concentreerde me op een poster met levensreddende handelingen boven de deur. Ik kon Christopher niet aankijken, want ik haalde me de CT-scan weer voor de geest. Ze had een hartstilstand gehad. Aan haar voorkomen en de krampachtige lichaamshouding te zien, was er sprake van ernstig hersenletsel. Tegenover Christopher en mezelf gaf ik het onvoorstelbare toe: ‘Nee, ik denk niet dat het goed komt met haar.’ Het leek wel alsof de temperatuur in de ruimte tien graden daalde. ‘Waar is je vader?’

‘Wacht. Waarom vraag je dat?’ vroeg Christopher.

‘Ze heeft ernstig hersenletsel. Zeer ernstig. Waar is je vader? Weet hij dat ze een ongeluk heeft gehad?’

Christopher schudde zijn hoofd. ‘Maar ze viel helemaal niet zo diep. Ze had wel een wond, maar jij bent toch neurochirurg. Kun jij haar niet beter maken? Heb je haar gezien? Heb je haar gesproken?’

‘Ze is buiten bewustzijn,’ zei ik, terwijl ik me met moeite goed hield. ‘Ik heb haar gezien. Ik... luister, Phil is haar aan het opereren. Bel je vader. Zeg dat hij moet komen.’ Ik knipperde een paar keer met mijn ogen. ‘Chris... ze zal dit zeer waarschijnlijk niet overleven.’

‘Wat?’

‘Het ziet er heel slecht uit.’ Ik draaide me om en liep weg.

Misschien was het harteloos om hem met die prognose achter te laten, maar er was nog iemand anders die ik moest inlichten: mijn moeder. Het was een ramp voor haar. En anders wel voor mij.

Mijn moeder was kraamverpleegster, al bijna veertig jaar, maar ik wist niet of ze vandaag dienst had. Ik nam de lift naar de afdeling Verloskunde, liep wapperend met mijn ziekenhuisjas langs de beveiliging en meteen door naar de verpleegpost. Een paar mensen herkenden me en glimlachten bij wijze van groet. Eén van hen zei: ‘Hallo Matt, Linney heeft net pauze, maar ik geloof dat ze in de huiskamer zit.’

Ik draaide me om en botste bijna tegen een vrouw op bij wie de bevalling was begonnen en die met een rijdend infuus door de gang liep. Ze bleef even staan, zichtbaar overmand door een wee.

Uit de huiskamer van de verpleegsters klonk daverend gelach. Ik duwde de deur open en zag mijn moeder aan tafel zitten met een bekertje vieze ziekenhuiskoffie. Zodra ze me zag, betrok haar gezicht. ‘Wie is het?’ vroeg ze.

‘Elle. Ze is gevallen.’ En voor ik het wist stond ik in mijn moeders sterke armen te janken. Ik was zevenendertig jaar, maar ik had makkelijk kunnen doorgaan voor één van de pasgeborenen die zijn eerste huiltje uitstootte. Behalve dat het eerder voelde als een doodssnik.